

Крім того, для покращення ситуації на автошляхах пропонуються наступні кроки:

1. Збільшення кількості безпечних пішохідних переходів з обов'язковим підсвічуванням і дублюванням знака «Пішохідний перехід» над проїзною частиною.

Для цього потрібно обладнати переходи підсвічуванням і продублювати знаки над проїзною частиною, що дозволить істотно підвищити видимість переходу для водіїв.

2. Інженерні рішення для примусового уповільнення руху машин на в'їздах у населені пункти.

У країнах Європи і Північної Америки на в'їздах у населені пункти застосовуються інженерні рішення для примусового зниження швидкості водіїв (Traffic calming measures). Такі заходи безпеки добре себе зарекомендували, адже проїхати обмежувачі зі швидкістю більше 50-60 км/ч неможливо.

На відміну від поширених в Україні засобів обмеження швидкості – «лежачих поліцейських», Traffic calming measures не мають негативного впливу на технічний стан автомобіля і не створюють незручностей для пасажирів автомобілів.

3. Удосконалення системи фото– та відеофіксації порушень правил дорожнього руху, що дозволить правоохоронцям покращити запобігання правопорушенням, так і полегшить їх розслідування.

4. Відновлення та використання якісних дорожніх знаків, які розміщуються відповідно до стандартів і добре видні водієві під час руху.

5. Використання пішоходами та велосипедистами одягу з світло відбиваючими елементами для покращення їх видимості для водіїв.

Новик Віталій Алікович,
начальник структурного підрозділу
Управління оперативного забезпечення
розслідування кримінальних
правопорушень, вчинених службовими
особами Головного оперативного
управління Державного бюро розслідувань

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЛІСОВОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

Завданням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та

інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів [1], а в межах охорони навколишнього природного середовища важливе місце займає охорона лісового фонду України, який є її національним багатством та джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Саме ліси за своїм призначенням та місцерозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції. Незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням зростають ліси, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави [2].

Необхідно підкреслити, що в Україні охорона навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки регулюються нормами не однієї і не декількох галузей права. Їх врегулювання здійснюється за допомогою норм адміністративного, цивільного, кримінального, трудового, фінансового, земельного, водного, гірничого, лісового й інших галузей чи підгалузей права [3].

У першому півріччі 2022 року виявлено 73 випадки незаконних рубок, обсяг незаконно зрубаної деревини становить 1035 куб.м, розмір шкоди, заподіяної лісу, складає 8,9 млн.грн.

Лісопорушниками до місцевих бюджетів добровільно сплачено 136,7 тис.грн. (2 % від загальної кількості), 42 справи із заподіяною шкодою 8,7 млн.грн. передано до територіальних органів Національної поліції. У першому півріччі 2022 року виявлено 73 випадки незаконних рубок, обсяг незаконно зрубаної деревини становить 1035 куб.м, розмір шкоди, заподіяної лісу, складає 8,9 млн.грн. Лісопорушниками до місцевих бюджетів добровільно сплачено 136,7 тис.грн. (2 % від загальної кількості), 42 справи із заподіяною шкодою 8,7 млн.грн. передано до територіальних органів Національної поліції [4].

За 9 місяців 2022 року виявлено 2226 випадків незаконного вирубування дерев, обсягом 14,75 тис. куб. м деревини, чим заподіяно шкоди на загальну суму 125,8 млн грн, добровільно оплачена шкода, що заподіяна лісу, в 1297 випадках на суму 6,3 млн гривень. Найбільше незаконно вирубаних дерев (за обсягом) встановлено у Дніпропетровській (6416 куб. м), Закарпатській (2083 куб. м) та Київській (1665 куб. м) областях.

Найбільші розміри шкоди від незаконного вирубування дерев заподіяно у Дніпропетровській (44,7 млн грн), Закарпатській (19,5 млн грн) та Київській (14,2 млн грн) областях [4].

Виявлення кримінальних правопорушень у сфері охорони лісового фонду України, що вчиняється службовими особами здійснюється Державним бюро розслідувань. Саме на зазначеній правоохоронний орган покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних

правопорушень, що вчиняються службовими особами та працівниками правоохоронних органів [5].

ДБР в межах своєї компетенції забезпечує протидію кримінальним правопорушенням проти довкілля, а саме в сфері охорони лісового фонду України. Основні зусилля ДБР впродовж 2021 року були зосереджені на запобіганні, виявленні, припиненні, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів; корупційних кримінальних правопорушень, пов'язаних із одержанням неправомірної вигоди та розкраданням бюджетних коштів; кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами; кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням прав людини під час виконання своїх повноважень працівниками правоохоронних органів [6].

Порівняно з 2020 роком рівень розкриття таких правопорушень зріс (98 обвинувальних актів проти 79). Понад 79 % надісланих до суду обвинувальних актів пов'язані з незаконною порубкою, перевезенням, зберіганням та збутом лісу. Найбільше кримінальних правопорушень за фактами незаконних порубок лісів розслідувалось у Харківській (63 кримінальні провадження), Закарпатській (44) та Чернівецькій (34) областях. Найзначніші фінансові втрати встановлено у Харківській (20,9 млн грн), Волинській (17,2 млн грн), Київській (13 млн грн) та Вінницькій (понад 9,7 млн грн) областях, на які припадає понад 22% від загальної суми встановлених у сфері охорони навколишнього природного середовища збитків [6].

Всього встановлених збитків держави понад 239 млн. грн. кількість розслідуваних кримінальних проваджень 595, 104 обвинувальних актів направлено до суду щодо 196 осіб.

Найбільші збитків було завдано в Херсонській (62), Київській (61), Львівській (32,9), Харківській (21,4), Волинській (17,2), Вінницькій (10,6) областях [6].

Відповідно, наразі відсутня інформація щодо поточної ситуації в лісах Держлісагентства Донецької, Луганської, Херсонської областей, частково наявна щодо ситуації в Запорізькій та Миколаївській областях.

За оперативними даними станом на 01.10.2022 в лісах Держлісагентства функціонує 631 постійно діюча мобільна рейдова група (за виключенням даних трьох областей, а двох частково), в складі 2,3 тис. осіб, з яких 1,9 тис. (80,4 %) становить державна лісова охорона.

Зусиллями мобільних рейдових груп проведено 21,3 тис. рейдів, діяльність яких дозволила виявити та запобігти кримінальним правопорушенням, що вчиняються у галузі охорони лісового фонду.

Список використаних джерел

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

2. Лісовий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.

3. Рябець К. А. Екологічне право України: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. С7 20 (438 с.).

4. Охорона лісів від незаконних рубок. URL: <https://kyivlis.gov.ua/ohorona-ta-zahyst-lisu/ohorona-lisu-vid-porushen-lisovogo-zakonodavstva>

5. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>.

6. Звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за 2021 рік. URL: <https://dbr.gov.ua/reports/zvit-pro-diyalnist-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-za-2021-rik>.

Околіт Олександр Володимирович,
аспірант наукової лабораторії з проблем
протидії злочинності Національної академії
внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТЬ У ЗЛОЧИННІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Анотація. У роботі на підставі аналізу позицій вчених і матеріалів практики розкрито головні положення участі у злочинній організації як самостійної форми об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 255 КК України.

Ключові слова: кримінальна відповідальність; злочинна організація; організована злочинність; учасник злочинної організації; злочинне об'єднання.

Summary. Based on the analysis of positions of scientists and practical materials, the work reveals the main provisions of participation in a criminal organization as an independent form of the objective side of crime provided for in Art. 255 of the Criminal Code of Ukraine.

Keywords: criminal liability; criminal organization; organized crime; member of a criminal organization; criminal association.

Злочинність у всьому світі стає все більш організованою. Глобалізація істотно розширила територію злочинної діяльності, їй стало тісно у національних кордонах однієї держави [1, с. 256], а тому вона набуває транснаціонального характеру, інтегрується в політичні, економічні та соціальні сфери як окремих держав, так і міжнародної спільноти в цілому. Сучасні організовані злочинні об'єднання у своїх злочинних схемах торгівлі наркотиками, зброєю, людьми та інших кримінальних деліктах використовують технології, пов'язані з криптовалютою, даркнетом, найновішими електронними платіжними системами, захищеними засобами зв'язку. Зазначені фактори